

2. Porter, Michael E. Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. The Free Press. Printed in the USA. 1998. URL : [https://www.albany.edu/~gs149266/Porter%20\(1985\)%20-%20chapter%201.pdf](https://www.albany.edu/~gs149266/Porter%20(1985)%20-%20chapter%201.pdf) (Last accessed: 10.02.2023).

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-СИСТЕМ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

І. Б. ГАЛЮК, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та адміністрування
*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ, Україна*

Ринкові умови господарювання за стабільної економічної та політичної ситуації завжди є мінливими, та характеризуються відносним рівнем невизначеності.

В умовах війни рівень невизначеності зростає і з'являється потреба застосування більш ретельних способів та методів організації роботи, часові проміжки планування діяльності скорочуються, прогнозні дані характеризуються невеликими часовими горизонтами, комунікаційна політика в межах підприємства потребує змін і набирає ще важливішого значення, робота з колективом вимагає більш частого і тіснішого контакту з працівниками тощо.

Робота бізнес-систем за таких умов переслідує цілі: як мінімум – вижити і не втратити напрацьовані позиції, як максимум – забезпечити певний рівень розвитку. Досягнення і мінімального, і максимально бажаного результату за таких умов є завданням надскладним і потребує застосування виваженої управлінської політики.

На сьогодні бізнес-структури по різному реагують на ситуацію в країні [1]:

- працюють у незмінному режимі - 13 %;
- працюють частково - 28 %;
- майже не працюють - 20 %;
- не працюють, перебувають в очікуванні кращих часів - 35 %;
- бізнес зупинено і не очікується його відновлення – 3 %.

Основними причинами, які не дозволяють відновити бізнес, його власники вбачають у наступному [2]:

- зменшення кількості платоспроможної клієнтури на внутрішньому ринку - 62 %;
- не прогнозованість політичної та економічної ситуації в Україні – 48 %;
- відсутність достатнього капіталу – 43 %;
- дії уряду держави, які можуть призвести до погіршення стану бізнесу – 29 %;
- складність отримання кредитних коштів – 28 %;
- руйнація логістичних ланцюгів постачання – 26 %;
- неефективна до дорога логістика – 23 %

Як бачимо, працює менша половина бізнесу. Ситуація невизначеності породжує природні страхи і переживання, внаслідок яких діяльність тимчасово призупиняється чи бізнес звертається повністю.

Велика частка підприємств (43,6%) які працюють, вбачають свій шанс у роботі на експорт. Відповідь на це криється у першій причині складності відновлення бізнесу, що представлена вище.

Зрозуміло, що війна внесла свої корективи у діяльність бізнес-систем. Однак, є безліч прикладів успіху релокованих підприємств. І це доводить, що кожна бізнес-одиниця має можливість продовження функціонування і навіть розвитку.

Результати опитування власників працюючого бізнесу показують наступні результати:

- 33,4% - вже адаптувались до ситуації і розробили власну стратегію дій;
- 50,5% - управління здійснюють інтуїтивно, перебуваючи в процесі обдумування подальшої стратегії;
- 11,1 % - не вбачають потреби у зміні чи пошуку нової бізнес-стратегії чи розробці нових бізнес-планів.

Таким чином, третина підприємств вже перейшла на рейки роботи у новому форматі, половина – перебуває на шляху до цього. А це свідчить про готовність управлінського складу до забезпечення адекватної до ситуації поведінки керівництва та підтримки свого колективу. У цьому і полягає особливість діяльності в умовах невизначеності.

Тішить те, що є частка бізнес-одиниць, які адаптуються до умов і продовжують діяльність, роблять прогнози і рухаються вперед. Водночас, ще більше закріплюється розуміння, що готовність до змін – це процес, який слід «виховувати» в організації на постійній основі, а не використовувати як «швидку допомогу» у критичній ситуації – це не завжди спрацьовує.

Нові реалії вносять свої корективи у забезпечення управлінських процесів сьогодні і, особливо, на майбутнє.

Література:

1. Аналіз бізнесу України в умовах воєнного стану. URL: <https://kiev-chamber.org.ua/uk/17/2777.html> (дата звернення 20.01.2023)
2. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: результати опитування. URL: <https://cid.center/the-state-and-needs-of-business-in-wartime-survey-results/> (дата звернення 22.01.2023)

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ, ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА БІЗНЕС-СТРАТЕГІЇ КОМПАНІЇ НОВОЇ ЕРИ

Н.І. КОЗЬМУК, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри соціального забезпечення та управління персоналом, керівник відділу дистанційної та дуальної освіти Центру забезпечення якості освіти

Д.Б. КОЗЬМУК, студентка юридичного факультету

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна

Важливість соціальної відповідальності бізнесу у житті бізнес-компанії важко недооцінити. Соціальна відповідальність бізнесу (з англ. corporate social responsibility) – це відповідальне ставлення компанії до свого продукту або послуги,